

AISCHYLOS

UPOUTANÝ PROMETHEUS¹

OSOBY:

Moc (a Síla).

Bůh Hefaistos.

Titan Prometheus.

Titan Okeanos.

I o, dcera krále argejského Inacha.

Bůh Hermes.

Sbor Okeanoven, mořských vil, dcer Okeanových.

Děj koná se v pusté a skalnaté krajině na severu Skythie (nynějšího Ruska), blízko proudu Okeana, obkličujícího celou zemi.

Moc (se Silou vleče Prométhea. Za nimi jde Hefaistos, maje v ruce kovářské náčiní). Již do končin
jsme země přišli dalekých,

v pruh krajů skythských, lidu prázdnou pustinu,

kde rozkaz, kterýž tobě otec uložil,

máš vykonati, Hefaiste, a k vysokým

a srázným skalám přikovati železnou

pout nerozlomných vazbou toho zločince.

Neb skvost tvůj, jasný oheň, umění všech zdroj,

ti vzal a lidem daroval, a pro toto

má provinění bohům splatit pokutu,

by naučil se snášet vládu Diovu

a od své náklonnosti k lidem upustil.

Hefaistos. Tvůj úkol, Moci, vyplněn i, Sílo, tvůj,

---

¹ Převzato z: AISCHYLOS, *Upoutaný Prometheus*, přel. J. Král, Praha 1914 (redakčně upraveno)

a nic již nebrání vám odsud odejít.
Já odvahy však nemám mocí připoutat
k té skále bouřné boha, jenž mi příbuzen.
Však přece nutno, bych se k tomu odhodlal;
jeť nebezpečno nedbat slova otcova.
Ó hrdopyšný synu moudré Themidy,
já tebe nerad, jaks i tomu nerad sám,
k té pusté skále pevným poutem přikovám,
kde ani hlasu nezaslechneš smrtelných ni tváře neuvidíš.
Jasný slunce žár tě opálí, až zmizí pleti ruměnc;
i budeš rád, až zhasí den noc hvězdnatá
a jitřní rosu slunce opět rozptýlí.“
Tíž toho zla tě stále bude mučiti;
neb nezrodil se dosud, kdo tě vyprostí.
Tu odměnu máš za svou k lidem náklonnost.
Neb neděse se hněvu bohů, sám jsa bůh,
jsi proti právu lidem výhod poskytl.
A proto stoje, nemoha si pohovět
ni zdřímnout, smutnou budeš hlídat skálu tu,
a často budeš naříkati nadarmo
a lkát; jeť neúprosná mysl Diova.
Vždyť bývá přísný každý nový panovník.
Moc. Nuž, proč pak váháš, proč ho marně lituješ
proč k bohu, bohům protivnému, kterýž tvůj
dal statek zrádně lidem, záštím neplaneš?
Hefaistos. Jest mocnou věru páskou příbuznost a styk.
Moc. Ba jest; však smí-li se též nedbat rozkazů,
jež otec dal? Proč toho víc se neděsíš?
Hefaistos. Tys stále nelítostná, plná smělosti.
Moc. Nic není plátno nad ním naříkat, a ty,
co nijak neprospívá, nečiň zbytečně!
Hefaistos. Ó jak mám v nenávisti svoje řemeslo!
Moc. Proč povrháš jím? Není touto prací tvou,
bych zkrátka řekla, vinno tvoje umění.
Hefaistos. Ó kéž by jinému se bylo dostalo!

Moc. Jen ten, kdo bohům vládne, protiventství prost;
neb nikdo mimo Dia není svoboden.
Hefaistos. Z té příhody to chápu, nenamítám nic.
Moc. Nuž rychle tedy toho sevři okovy,
by nespáčil tě otec, kterak prodléváš.
Hefaistos. Hle vidíš, připraveny jsou již náramky.
Moc. Nuž ruce jimi obemkni a kladivem
je s velkou silou přitluc, příraz ke skále!
Hefaistos. Již vykonávám práci tu a nelením.
Moc. Jen nepovoluj, příraz, připoutej je víc!
I tam, kde není rady, umí vyváznout.
Hefaistos. Je pevně sevřeno již toto rameno.
Moc. I toto sepni nyní kruhem bezpečně,
by zvěděl, že jest horším mudrcem než Zeus.
Hefaistos. Jen ten, víc nikdo, právem by mě pokáral.
Moc. Teď železného hřebu nelítostný klín
mu veskrz se vši silou proraz skrze hrud!
Hefaistos. Ach, Prométhee, vzdychám nad tou trýzní tvou
Moc. Ty opět váháš, protivníků Dioových
zas želíš? Ať sám nad sebou kdys nezpláčeš!
Hefaistos. Zříš podívanou, na niž hrozno pohledět.
Moc. Zřím, kterak toho stíhá spravedlivý trest.
Však přilož mu též kolem boků obruče!
Hefaistos. To věc je nutná. Nepobízej přespříliš!
Moc. Ba budu pobízeti, budu tě i štvát.
Však sestup, nohy mocně kruhem obemkni!
Sbor Okeanoven (snesl se s výše na okřídleném voze.)
Str. I. Jen neměj strachu! Přátelská
jest družina to, která v ten
sem k tobě zavítala kraj,
závodem křídel hbitým,
ač otec nám to stěží jen
povolil. Rychlé sem mě nesly vánky.
Neb ozvěna ran železem
až v kouty vnikla jeskyně

a ostýchavý vyděsila klid můj.
Sem bosa hned v perutném spěchám voze.
Prometheus. Ach žel! Ach žel!
Ó Okeana, jenž ovíjí vod
svých nezmarných tokem vši pevniny kruh,
a Tethye dcery, jež hojností stkví
se rozenců svých,
hle patřte a vizte, jak strašlivých pout
jsem sepiat vazbou zde k vrcholu skal
těch vysokých! Zde
stát na stráži teď budu stále.

Sbor. Ant. I. Ba vidím, Promethee! Mrak
mi oči zastřel pochmurný
a plný slz, když shlédla jsem,
kterak tvé tělo trpí,
jsouc na skalách tak trýzněno
potupou ocelových těchto vazeb.
Neb řídí noví správcové
loď Olympa. Zeus vůlí svou
a podle nových zákonů teď vládne.
Co dřív bylo mocné, to nyní ničí.

Prometheus. Kéž do hloubi země a v Hadovu říš,
kde mrtvých dlí sbor,
mne srazil, v širý ten Tartara kraj,
a pevnými pouty mě ukrutně spial,
by nijaký bůh ni jiný kdo z mých
se netěšil muk!

Teď ve vzduchu visím, já nebožák, svým
pak odpůrcům působím radost.

Sbor. Str. II. Kdo z bohů jest tak ukrutný,
by z trýzně tvé se radoval?

Kdo mimo Dia soucitu
s tvým nemá neštěstím? Však on jsa rozhněván
a s neoblomnou myslí rod
Uranův ničí a dřív

pokoje si nedá,
až nasytí srdce a uskokem kdos
a zápasem těžkým mu vládu vyrve.
Prometheus. Však nastane čas, kdy blažených pán
si vzpomene na mne, ač na údech spiat
jsem tuhou vazbou těch potupných pout,
chtě, záměr bych nový, jímž ztratit má čest
a žezlo své vlády, mu prozradil já.
Však přemluvy kouzlo a slov jeho med
mne nezmámí nijak, a nikdy ni strach
mne nepojme z příkrých a výhrůžných slov.
I nezjevím nic, až ukrutných pout
mne zbaví a sám se odhodlá trest
mi splatit za tuto hanbu.
Sbor. Ant. II. Tys odvážný a pro trpkou
svou trýzeň nechceš povolit;
než příliš smělá je tvá řeč.
Mou mysl rozechvěl však pronikavý strach.
Mne plní bázní osud tvůj,
kdy se as dočkati máš
konce těchto strastí;
neb nesnadno přístupen Kronův je syn,
a nemožno oblomit jeho srdce.
Prometheus. Vím, drsný že jest a za právo má,
co smyslí si sám. Já míním však přec,
že změkne mu srdce, až způsobem tím
ho postihne pád.
Pak nezkrotný ten svůj utiší hněv
a ve shodě se mnou a v přátelství rád
se octne, a rád je též přijmu.
Náčelnice sboru. Vše vyjev nám a vylož, jaké povahy
jest provinění, při němž Zeus tě postihl,
že trestá tě tak trpce a tak potupně.
Nuž pouč nás, ač řeč-li ta tě netíží.
Prometheus. Ba věru, žalostno mi o tom mluvíti

a žal též mlčet; neblahé to se všech stran.
Jak započali bozi na se nevrazit,
a vzájemný se mezi nimi zdvíhal svár –
neb jedni chtěli Krona stolce zbaviti,
by vlasti mohl ovšem Zeus, a druhým zas
šlo o to, by se nikdy vlády nezmocnil –,
tu Titanům já radu dá ti nejlepší
jsem hodlal, Země rozencům a Urana,
však nebylo mi možno. Chytré záměry
mé zamítnuvše mínili, že bez práce
a násilně svou vůlí mocnou povládnou.
Mně věstila má matka Themis, která též
se zove Zemí, jedna bytost mnohých jmen,
ne jednou, jak se v budoucnosti skončí boj,
že souzeno jest zvítěziti těm, kdo lstí,
ne silou nebo mocí předčí nad druhé.
Když o tom jsem jim vykládal, ti za hodna
mne neuznali vůbec ani pohledu.
I zdálo se mi, za takých že poměrů
jest nejvhodnější, abych s matkou Diovi
byl pomocníkem ochotným a vítaným.
To mou se radou stalo, černá Tartaru
že propast vězňů v hloubce Krona starého
i se spojenci jeho. Tímto způsobem
jsem panovníku bohů pomohl, však on
se tímto krutým trestem za to odměnil.
Vždyť vládcům takřka vrozena ta choroba,
že mají nedůvěru ke svým přátelům.
Však po čem se mne ptáte, z jaké příčiny
tak potupně mě trestá, to vám vyložím.
Jak na otcovský sedl stolec, bohům hned
těm ty a oněm jiné dával úděly
a zvláštní vládu přiděloval každému,
však pranic nedbal smrtelníků ubohých,
než zahladiti hodlal všecken lidský rod

a místo něho jiný, nový stvořiti.
A tomu nikdo nevzpíral se mimo mne.
Já měl tu smělost: zachránil jsem smrtelné,
by zahubeni do podsvětí nesešli.
A proto takovou jsem tížen pohromou,
již snášet bolest, vidět soustrast vzbuzuje.
Že lítost měl jsem s lidmi, za hodna jsem sám
jí nebyl uznán, jsa tak krutě potrestán,
že neslavnou jsem podívanou Diovi.
Náčelnice sboru. Má mysl ze železa, srdce z kamene,
kdo, Promethee, útrpnosti necítí
s tvou trýzní! Já bych nechtěla jí ani zřít,
však spatřivši ji bolest cítím v srdci svém.
Prometheus. Ba pohled na mne budí přátel útrpnost.
Náčelnice sboru. A nezašel jsi v tom svém činu ještě dál?
Prometheus. Též zabránil jsem lidem osud předvídat.
Náčelnice sboru. A jaký lék jsi našel této choroby?
Prometheus. V jich srdce uložil jsem slepé naděje.
Náčelnice sboru. Tos velkou pomoc smrtelníkům uštedřil.
Prometheus. A k tomu ještě ohně jsem jim poskytl.
Náčelnice sboru. Teď mají zářný oheň lidé smrtelní?
Prometheus. A s ohněm mnohým naučí se uměním.
Náčelnice sboru. A pro takové provinění tedy Zeus –
Prometheus. mne tresce aniž v trápení mi uleví.
Náčelnice sboru. A není konec té tvé trýzni stanoven?
Prometheus. Jí není konce než až se mu zalíbí.
Náčelnice sboru. Jak stane se to? Več lze doufat? Nevidíš,
žes chybil? Jak jsi chybil, o tom vykládat
mně nelibost a tobě žalost působí.
Než nechme toho! Ty však hled! se trýzně zbýt!
Prometheus. Jeť lehkou tomu, kdo jest mimo pohromu,
by domlouval a rady dával jinému,
jenž neštěstím je stížen. Já to věděl vše.
Já chtěl jsem, chtěl jsem chybit –
toho nezapru a lidem pomáhaje, sám jsem muka ta

si způsobil; však nemyslil jsem, takový
že trest mě zmoří na vysokých skalinách,
v té lidu prázdné, nehostiné krajině.
A nynější již trýzně mé mi neželte,
než sestupte a slyšte, jaký nastává
mi osud, byste zvěděly vše do konce.
Ó poslechněte, poslechněte! Sdílejte
se se mnou o mé útrapy! Vždyť pohroma
teď toho, jindy stejně stíhá onoho.
Náčelnice sboru. Já, Prométhee, ne nerada slov
tvých poslechnu. Viz,
jak kročejem hbitým již perutný ten
svůj opouštím vůz i posvátný vzduch,
jenž ptactva je drahou. Již na tvrdou sem
se snáším zem a o trudech tvých
chci slyšeti obšírný výklad.
(Sbor sestoupí s vozu na orchestru.)
Okeanos (přiletí na okřídleném koni.)
Já daleké pouti jsem prolétl běh,
než, Prométhee, jsem dostal se sem.
Dle vůle jen mé, ne otěží let
svůj řídil můj rychlý a křídlatý oř.
Mám soucit, to věz, s tvým osudem zlým.
Tak jednati káže mi příbuzná krev,
jak myslím. Však nejenom společný rod,
i úcta mě vede; neb nad jiné ctěn
jsi ode mne ty.
Že pravda to jest, to poznáš ty sám;
neb lichotit marně, to není můj zvyk.
Nuž rci mi, v čem já ti pomoci mám,
i neřekneš, jiný že věrnějším jest
tvým přítelem nad Okeana.
Prometheus. Aj, co se děje? Také ty jsi přišel sem
mou trýzeň spatřit? Kterak jsi se odvážil
proud soujmený a přirozené opustit

své sluje ze skal sklenuté a v končinu
tu přijít, matku železa? Či podívat
ses přišel na můj osud, cítě soustrast s ním?
Viz podívanou: Diova zde přítele,
jenž pomohl mu vládu jeho zařídít,
jak krutou od něho je týrán pohromou!
Okeanos. Ba vidím, Promethee, a co nejlépe
chci tobě radit, ačkoli jsi chytrý sám.
Ó poznej se a v novou změň svou povahu!
Vždyť také nový vládce bohům panuje.
Však budeš-li tak drsná slova metat naň
a ostrá, Zeus je zaslechne as, daleko
ač sídlí v nebes výši, tak že nynější
tvůj hněv z té trýzně žertem se ti bude zdát.
Než, ubožáku, zanech vášně, kterou máš,
a hled' se vyprostiti z této pohromy!
Snad starosvětská zdá se tobě rada má;
však řeči příliš hrdopyšné dostává
se, Prométhee, takovéto odměny.
Ty nejsi ještě ponížen a ustoupit
zlu nechceš, nýbrž nové k němu přičinit.
Nuž poučením mým se říd' a nevzpouzej
se biči, vida, kterak drsně panovník
ten vládne, nejsa zodpověděn nikomu.
A nyní tedy půjdu, bych se pokusil,
ač je-li možno, z trýzně té tě vyprostit.
Však ty dej pokoj, nemluv mnoho prudkých slov!
Či nevíš, ač jsi vychytralý nad míru,
že nerozvážný jazyk rány stíhají?
Prometheus. Žes viny prázděn, to ti věru závidím,
ač odvážil ses soustrast mít s mým trápením.
Však toho nechtěj, neber si to na starost!
Vždyť jeho neuprosíš; neníť úprosný.
Spíš hled, bys sám tou cestou sobě neškodil.
Okeanos. Ty mnohem lépe jiné umíš přivádět

než sebe sama k rozumu. Tak ze skutků,
ne ze slov soudím. V cestě mi však nezbraňuj!
Neb s chloubou, s chloubou pravím, že mi poskytne
Zeus vděku toho a z těch muk tě vyprostí.
Prometheus. Však chválím tě a stále budu chváliti;
neb nemáš věru nedostatku ochoty.
Než nic se nenamáhej! Nepomůžeš mi,
a bys i chtěl se namáhat, tvá námaha
je marná. Dej si pokoj, neplet se v tu věc!
Neb já bych nechtěl, když jsem stížen neštěstím,
by proto mnoho jiných došlo pohromy.
Ba ne! Mněť tíží také osud, který má
můj bratr Atlas; stojí v kraji západním
a na svých plecích drží tam sloup oblohy
a země, břímě, které není lehké nést.
Těž syna Země, kterýž v slujích kilických
měl sídlo, stohlavou tu děsnou obludu,
jsem politoval, spatřiv, kterak podroben
byl mocí, Tyf on bouřný. Bohům veškerým
se vzepřel, hrůzu soptě z jícnu strašného,
a z očí metal strašlivého žáru blesk,
chtě vyvrátiti mocí panství Diovo.
Však postihla ho bdělá střela Diova,
blesk, kterýž šlehl z mračen, ohněm sršící,
jenž jeho řečí honosivých vyrazil
mu všecku chloubu. Do prsou byv udeřen,
byl spálen, hrom mu sílu jeho rozdrtil.
A nyní leží tělo jeho nesmírné,
jsouc vlády prosto, blíže mořské úžiny,
a pod patou je Aitny drží mocná tíž.
Však na vrcholu hory sedí Hefaistos
a žhavé kuje železo. Kdys vyrazí
z ní proudy ohně, krutým zubem ničíce
kraj širý Sikelie, plody bohaté.
Tak soptit bude vztek svůj Tyfos strašného

a plamenného proudu šípy žhavými,
ač na uhel je spálen bleskem Diovým.

Ty nejsi nezkušený; netřeba, bych já
tě poučoval. Zachraň se, jak rozumíš.

Já snášet budu ten svůj osud nynější,
až povolí v svém hněvu mysl Diova.

Okeanos. Což, Promethee, nepoznáváš, chorobnou
že duši může dobrá rada vyléčit?

Prometheus. Však jen když v čas kdo hledí srdce obměkčit
a rozjitřené mysli mocí nehojí.

Okeanos. A jakou výtku v ochotě mé spatřuješ
a v tom mém odhodlání? To mi vysvětli!

Prometheus. Jen marnou práci, lehké mysli bláhovost.

Okeanos. Nech při této mě chorobě! Jeť nejlepší
mít rozum, při tom nerozumným však se zdát.

Prometheus. Však ukáže se, toto že je chyba má.

Okeanos. Je zjevno, že mě řeč tvá domů posílá.

Prometheus. By soucit se mnou nevrhl tě v nenávisť.

Okeanos. Snad toho, jenž teď drží stolec vševládný?

Prometheus. Ať ten jen – střež se! – nezanevře na tebe!

Okeanos. Tvé, Prométhee, neštěstí mi výstrahou.

Prometheus. Jdi, vzdal se, chovej smýšlení své nynější!

Okeanos. Již spěchám, jak jsi řečí svou mě vybídl;

neb křídly tepe širé dráhy ovzduší

již čtyřnohý můj letoun. Věru že by rád

as v domácí již stáji údům pohověl.

(Odletí.)

Sbor. Str. I. Já pro tvůj los neblahý lkám,

ó Prométhee,

a proud soucitných z očí

mi slz tryská a tvář

mi smáčí vláhou.

Dle zákonů svých vlastních

Zeus takto hrozně vládne;

svou svrchovanou sílu

dal poznat starým bohům.

Ant. I. I všecka zem žalostně lká,
a staroslavná tvá čest výsosti plná
i čest pokrevných tvých
všem nárek budí,
kdož na západě bydlí
i v Asii kdož svaté
jsou sídlem. Soucit mají
s tvou žalnou trýzní lidé.

Str. II. Také panny, v zemi Kolchů bytující, v boji chrabré, rovněž skythský lid, jenž sídlí v dálných
končinách země, kol zálivu maiotského.

Ant. II. Květ též asijského lidu udatného, který v strmém městě pod Kaukasem sídlí, prudké vojsko,
jež oštěpy ostrými bouří v bitvách.

Ep. Jen jednoho jsem mukám podlehlého zřel
již dříve. Byl Titan a bůh to Atlas; hanbou
byl stížen trvalé vazby
a do věčnosti nesmírnou a mocnou
i země i oblohy tíž
svým hřbetem udržuje.

A příboj mořský u nohou
mu hlučí, vzdychá mořská hloub,
i Hadovy též temné duní skrýše;
ba žalným vzdechem i posvátných řek
se ozývají proudy.

Prometheus. Ó nemyslete, z hrdosti neb svévole
že takto mlčím; bolest hryze srdce mé,
když vidím, že jsem trýzněn takým způsobem.

A přec kdo vlastně jiný než já jediný
těm novým bohům přidělil jich úděly?

Než o tom mlčím; nebo nač bych vykládal,
co znáte? Avšak slyšte, kterak smrtelní
dřív bídne žili, dětem jsouce rovni; já
jim rozum vštípil, mysl jejich osvětil.

I řeknu vám to, nechtě lidí potupit,
než dobrodiní darů svých jen vyložit.

Neb předně hleděli sic, avšak nadarmo,
a neslyšeli slyšice, než, po celý
svůj život jsouce podobni snů přízrakům,
vše slepě mátlí; ani domů výslunných
a z cihel zděných neznali ni tesařství,
než pod zemí jak hemžící se mravenci
se zdržovali v koutech slují bezslunných.
A neznali ni zimy známek bezpečných
ni kvetoucího jara, plody hojného
ni léta; bez rozmyslu všecko konali,
až já jsem teprv těžko poznatelné hvězd
i východy jim ukázal i západy.
I počítání, znamenitý výmysl,
jsem vynalezl, rovněž písmen skládání,
jež paměti je všeho, plodnou matkou věd.
A zvířata jsem první do jha zapřáhl,
jež sloužila jim při tahu a nošení,
by těžké práce smrtelníkům převzala;
ba připřáhl jsem pod vůz uzdy milovné
též koně, chloubu bohatého přepychu.
I plachtokřídých lodí, morem bloudících,
jim nikdo jiný nenalezl nežli já.
Ač takovou jsem lidem pomoc vyzkoumal,
sám bídný nemám nijakého prostředku,
jak z nynější své pohromy se vyprostit.
Náčelnice sboru. Jest hanebno, co snášíš. Pozbyls rozvahy
a bloudíš; jako špatný lékař na myslí
jsi klesl, stížen chorobou, a neumíš
si najít léku, který by tě vyhojil.
Prometheus. Víc podivíš se, uslyšíc, jak veliká
jsem dále smyslil umění a pomůcky.
A největší jest toto: upadl-li dřív
kdo v nemoc, neměl nijakého prostředku
ni k požití ni k pití ani k mazání,
než nedostatkem léků chřadli, až jsem já

jim ukázal, jak mísit léky hojivé,
jichž působením brání se všem chorobám.
I věšteství jsem zřídil hojné způsoby
a vyzpytoval první, které vyplnit
se ze snů musí. Na hlasy jsem tajemné
je upozornil, na znamení na cestách.
I křivodrápých dravců let jsem stanovil
jim přesně, kteří přízniví jsou povahou
i kteří věští neštěstí, i jaký jest
jich všechněch život, jaké sváry mívají
i náklonnosti, společenství navzájem.
Též útrobnost jsem jim ukázal,
i jaká barva jich je bohům příjemná,
i žluči též a jater pestrou úměrnost.)
A zážeh kýty, zahalené v tuk, a kost
též velkou křížní, tajemnému umění
jsem smrtelníky přiučil i znamení
jsem objasnil jim ohně, dříve záhadná.)
Tak má se toto. Skryté země poklady,
jež prospěšné jsou lidem, měď i železo,
i stříbro, zlato – kdo by mohl tvrditi,
že našel dříve nežli já? Vím předobře,
že nikdo, nechce-li se chvástat neprávem.
Nuž krátkým slovem všecko toto shrň a věz,
že umění dal všecka lidem Prometheus.
Náčelnice sboru. Jen nepomáhej smrtelníkům přes míru,
a sám se starej o sebe v tom neštěstí!
Mámť naději já dobrou, že, až vazeb těch
se sprostíš, stejně mocný budeš jako Zeus.
Prometheus. Však nesplněn jest dosud los, že takto vše
se skončí. Tisícovým zdrcen trápením
a mukou, tak mám teprv vazbě uniknout;
však mnohem slabší nutnosti jest důmysl.
Náčelnice sboru. A kdo je tedy správcem této nutnosti?
Prometheus. Tří Moir to sbor a pamětlivé Lítice.

Náčelnice sboru. A Zeus je tedy slabší než ty bytosti?

Prometheus. Co usouzeno, tomu ujít nemůže.

Náčelnice sboru. Co Diovi je souzeno než věčně vlast?

Prometheus. Však toho nedovíš se aniž o to stůj!

Náčelnice sboru. Jest asi vážná věc ta, kterou ukrýváš.

Prometheus. Vy jiných věcí hled'te! O té nikterak

vhod není mluvit, ale třeba tajit ji,

co možná; neboť jestliže ji uchovám,

mám strastem těm a vazbě ujít potupné.

Sbor.

Str. I. Nikdy kéž vševládny Zeus

neopře se mínění mému svou mocí,

a kéž nikdy neváhám vzdávati bohům

pobožný obětní hod

tam, kde otce nezmarný proud

jest Okeana! Ó kéž nezhřeší nikdy má řeč!

Kéž mi toto v mysli tkví a nesejde s ní nikdy:

Ant. I. Příjemno života čas

všechn trávit v odvážných nadějích, duši

stále kojit rozkoší stkvělou. Však trnu

úzkostí, tebe-li zřím,

kterak na tisíce tě muk

zde krutě trýzní. Ty jsi

nechvěl se před Diem. Svou

vůli příliš smrtelných

si, Promethee, vážíš.

Str. II. Toť, příteli, nevděčný vděk!

Rci, kde je jaká pomoc?

Kdo z lidí ti přispěje? Což nepoznal jsi,

jak malátná jest jich mdloba,

rovná snu, jíž lidstva slepý

jest upoután veškeren rod?

Neb nemohou nijak

smrtelní mařiti řád,

jejž ustanovil Zeus, svou vůlí.

Ant. II. To poznávám, seznavši los
tvůj krutý, Promethee!
Ach, vzpomínám, jak má píseň jinak zněla,
když svatební kdys jsem koupel
slavila i lože snubní,
když lásky jsi probouzel žár
a věnem jsi získal
sestru mou za družnou choť
a zasnoubil se s Hesionou.
Io (s růžky na hlavě přiřzene se v divém spěchu).
Ký kraj to a lid? Kdo jest to, ježž zřím,
jak bouřemi běd se zmítá, těch skal
jsa okovy spiat?
Co spáchal, že trestem mu taková smrt?
Nuž, řekni mi, ký
jest kraj to, kde nebohá bloudím?
Zas nějaká mě bídnou bodá trýzeň.
Ó bože! Přízrak Arga, syna země,
zas vidím, toho stookého strážce.
Hle jde, sleduje mě zrak jeho lstný;
ni po smrti ho neukrývá země!
Z podsvětí na svět vyšed,
honí a štve mě bídnou, hladem týranou,
sem tam přes mořský ten břeh písčítý.
Str. Jak hra sdružených sem zní šalmají!
Smutný nápěv v sen uspává.
Ach, ach, běda mně! Kam mě až
vede, kam, ta pouť daleká?
Jaký hřích, jaký hřích, Kronovče
jsem já spáchala, na mne ten –
běda, ach! – žes trest uvalil,
že ubohou mě, uštvanou hrůzou trýzně
až v šílenost, tak týráš?
Tvůj blesk sežhni mne neb zem pohltiž,
obludám mě dej mořským v lup!

Oslyšeti nechtěj, vládce, prosby mé!

Již dosti dálné bloudění

mě natrýznilo aniž mohu zvědět,

jak těm mukám ujdu.

Zdaž hlas slyšíš můj, děvy hlas rohaté?

Prometheus. Ba slyším děvu, šťvanou trýzní mučivou,

dceř Inachovu. Láskou srdce Diovo

že rozehřála, nyní během dalekým

se soužit musí pro Heřinu nenávist.

Io.

Ant. A kdes zvěděl, jak se můj nazývá

otec? Rci, kdo jsi, ubohé,

kdo jsi, nešťastný, že mě znáš,

jménem zveš mě mým pravdivým?

Nemoc mou, jíž mě bůh postihl,

jsi též poznal, ach, mučící

ostnem zlým a zlým blouděním.

Sem v potupném, jsouc mořena hladem, trysku

jsem přišla prudkým spěchem,

jak zlý udolal mě hněv Heřin. Kdo

z nešťastných je tak, jako já,

stíhán krutou strastí?

Ale zřetelně

mi vylož, co mne čeká dál,

zda lék jest proti strážni té a prostředek.

Znáš-li jaký, pověz!

Ó mluvy, děvě té vylož vše bloudící!

Prometheus. Co zvědět žádáš, vše ti povím zřetelně

a prostou řečí, nehale to v hádanky,

jak káže slušnost hovořiti k přátelům.

Já ten jsem, jenž dal lidem oheň, Prometheus.

Io. Ó ty, jenžs podporou byl všechněm smrtelným,

proč snášíš trest ten, Promethee ubohý?

Prometheus. Však nad svou trýzní teď jsem právě přestal lkát.

Io. Což nemohl bys službu tu mi prokázat?

Prometheus. Rci, čeho žádáš? Vše ti mohu povědět.

Io. Nuž řekni, kdo tě na tu skálu připoutal?

Prometheus. Toť Diova je vůle, výkon Hefaistův.

Io. A za jakou to vinu snášíš tento trest?

Prometheus. Jest dosti na tom, co jsem ti již vyjevil.

Io. A k tomu řekni, jaká doba uplyne,

až bloudění své ukončím, já nebohá.

Prometheus. Jest lépe, nezvíš-li to, nežli když to zvíš.

Ó netaj mi to, co mám ještě vytrpět.

Prometheus. Však nezávidím tobě této služby své.

Io. Proč váháš tedy, proč mi všeho nezjevíš?

Prometheus. Vše rád bych řekl, nechci tě však postrašit.

Io. Jen nestarej se o mne! Mně to příjemno.

Prometheus. Když tak si přeješ, třeba mluvit. Nuže slyš!

Náčelnice sboru. Však ještě ne! Přej mně též dílu radosti!

Dřív na její se chceme zeptat chorobu;

nechť sama poví o svých zhoubných osudech

a zví pak příští útrapy své od tebe.

Prometheus. Jest tvou to věcí, Io, prokázat jim vděk,

a zvláště proto, že jsou sestry otcovy;

neb stojí za námahu nad svým osudem

tam naříkat a kvílet, kde lze u oněch,

kdož poslouchají, vzbudit slzu soustrastí.

Io. Ba nevím, jak bych mohla neposlechnout vás,

a proto jasným slovem vše, co žádáte,

vám vypovím, ač jest mi věru bolestný

i výklad o té bouři, bohem vzbuzené,

a zkáze krásy, jež mne stihla nebohrou.

Mně stále v noci v ložnici mé panenské

se zjevovala vidění, jež úlisnou

mi domlouvala řečí: Veleblažená

ty dívko, proč tak dlouho trávíš v panenství,

ač vzácný tobě kyne sňatek? Neboť Zeus

jest raněn střelou lásky k tobě palčivou

a touží po tvém objetí. Ty nevzpírej

se, dívko, loži Diovu, než k travnatým
si vyjdi Lery lukám, k stádům otcovým
a stájím, aby Zeus svou touhu ukojil.
Sny takovéto každé noci tížily
mne nešťastnici, až jsem otcí oznámit
se odhodlala tyto noční přízraky.
On hojně posílá do Pythy a Dodony
se naposílal, aby zvěděl, kterak by
se skutkem nebo slovem bohům zavděčil.
Ti přinášeli domů věštby záhadné,
jichž nebylo lze vyložit ni rozřešit.
Však konečně zvěst jasnou dostal Inachos,
jež zřejmě ukládala mu a kázala,
že z otčiny a domu má mne vypudit,
bych v dálných krajích země volně bloudila,
ač nechce-li, by Diův ohněnosný blesk
naň sjel a celé pokolení zahladil.
Těch věštek Loxiových otec poslechl
a vypudil mě, z domova mě vyloučil,
ač nechtěl tomu on ni já. Jho Divo
však nutilo ho jednat tak i s odporem.
A ihned zmátl můj se duch i podoba.
Jáť rohatá, jak zříte, střečkem kousavým
jsouc pobodána, ku prameni čistému
jsem uháněla Kerchny tryskem šíleným
a zdroji Lery; zeměrodý provázel
mě pastýř Argos, v prchlivosti nezkrotný,
mou cestu zraky svými střeha četnými.
Však života ho nenadálá zbavila
a náhlá smrt. A já, jsouc střečkem bodána,
jsem bičem božím hnána z kraje do kraje.
Již slyšíš, co se stalo. Můžeš-li mi však
mé příští trudy věstit, mluv jen! Nelituj
a nechláchol mne slovem lživým! Nejhorší
jest po mém soudu chorobou řeč smyšlená.

Sbor. Žel, ó žel! Přestaň již!

Nikdy já, nikdy já nemněla,
že v sluch dojde můj ta zvěst úžasná,
že na pohled tak strašnými a zlými
ranami, mukami, hrůzami bude
jak dvojbřitkým bodcem můj poděšen sluch.

Ó zlá sudbo, sudbo,
jak trnu, vidouc Ioinu trýzeň!

Prometheus. Ty naříkáš, jsi plna strachu před časem.

Jen sečkej, až též o ostatním uslyšíš.

Náčelnice sboru. Mluv, vylož jí to! Jestit' chorým příjemno,
když dobře napřed znají příští trápení.

Prometheus. Co přáním bylo vaším, toho ode mne
jste snadno došly; neboť nejprv o jejích
jste žádaly si zvědět strastech z jejích úst.

Teď o ostatním slyšte, jaké útrapy
má snášet tato dívka z vůle Heřiny.

Ó dcero Inachova, do srdce si vštěp
má slova, abys konec poznala svých cest.

Ty obrať se a odsud nejprv ubírej
se v nezorané kraje k slunce východu,
a přijdeš ke kočovným Skythům. Na vozech
ti krásnokolých v krovech z proutí vysoko
jsou usídlení, luky dalekostřelné
jich zbraní. Těm se nebliž, ale miň jich kraj
a k jekotnému kroky obrať příboji!

Tu Chalybové, kovající železo,
jsou s leva sídlem. Těm se musíš vyhnouti;
jsouť k cizím lidem nevlídní a divocí.

I přijdeš k Dravé řece, právem zvané tak.
Té nepřekračuj – nesnadnoť ji přebrodit – ,
než dojdeš ke Kaukasu, nejvyšší to z hor,
kde pod vrcholem samým chrlí řeka ta
své proudy. Třeba nebetyčná temena
těch hor ti přejít, potom cestou polední

se dát, kde dostaneš se k vojsku Amazon,
jež mužů nenávidí. V Themiskyře ty
se kolem Thermodonta jednou usadí,
kde drsná skála salmydesská z moře ční,
všem plavcům nehostinná, loděm macecha.
Ty cestu ukáží ti s velkou ochotou.
I dostaneš se potom k šíji kimmerské,
jež ú těsné je brány mořské. Tuto miň,
pak srdnatě jen překroč průliv maiotský!
A slavná pověst o tvé cestě udrží
se věčně mezi lidmi. Bude nazývat
se Bosporem ten průliv. Půdu evropskou
pak opustíš a vkročíš na souš asijskou.
Zda nezdá se vám ve všem stejně násilný
že panovník je bohů? Smrtelnici tu
on, bůh, chtě svěsti, tím ji stihl blouděním.
Ó děvo, při svém sňatku věru trpkého
jsi nápadníka dostala. Co slyšíš teď,
to, věz, že tvých je strastí sotva úvodem.
Io. Ach, ach! Běda, běda, ach!
Prometheus. Zas naříkáš a vzdycháš. Co as učiníš,
až o zlu, jež tě ještě čeká, zaslechneš?
Náčelnice sboru. Což ještě další útrapy jí předpovíš?
Prometheus. Ba celé bouřné moře trýzní neblahých.
Io. Zda jest mi tedy život ziskem? Nemám hned
se vrhnout s drsné skály té, a rozrazíc
si o zem hlavu, ujiti všem pohromám?
Jest věru lépe život rázem ukončit
než po všechny dni příští snášet útrapy.
Prometheus. Ty věru těžce mou bys trýzeň snášela;
neb osudem mi nedopřáno zemřítí.
To jediné by zbavilo mě útrap mých.
Však dřív mi žádný konec trýzně nekyne,
než se své samovlády svržen bude Zeus.
Io. Což jest to možno, by byl s vlády svržen Zeus?

Prometheus. Ty s radostí as viděla bys jeho pád.
Io. Jak ne, když snáším křivdu z vůle Diovy?
Prometheus. Že tomu jest tak, možno tobě potvrdit.
Io. A kdo mu vyrve jeho žezlo vladařské?
Prometheus. Jen on sám sobě lehkovážným úmyslem.
Io. A kterak? Pověz, ač-li ti to neškodí
Prometheus. V ten sňatek vejde, jenž ho bude mrzet kdys.
Io. Zda s bohyní či ženou? Smíš-li, pověz to!
Prometheus. Co chceš s tím? Neboť nesmím o tom vykládat.
Io. Zda sežene ho s trůnu jeho manželka?
Prometheus. Ta syna zrodí, silnějšího nad otce.
Io. A nemožno mu tento osud odvrátit?
Prometheus. Ba nemožno, leč já bych z pout byl vyproštěn.
Io. Kdo sprostí tě jich proti vůli Diově?
Prometheus. To vykonat má některý z tvých potomků.
Io. Co díš? Má syn můj zbaviti tě toho zla?
Prometheus. Tvůj po desíti jiných třetí potomek.
Io. Však tuto věštbu není snadno pochopit.
Prometheus. A nechtěj ani poznat vlastní lopoty!
Io. Ó neber mi zas zisku, ježž mi nabízíš!
Prometheus. Jen jedním z obou výkladů tě obdařím. «
Io. Rci, které jsou to, dej mi z obou vyvolit!
Prometheus. Ba dám. Nuž zvol si, buď bych jasně budoucí
tvé strasti zjevil nebo kdo mě vyprostí.
Náčelnice sboru. Ty odhodlej se prokázat i této vděk
i mně a neodpírej nám svých výkladů.
Té oznam tedy další její bloudění
a mně zas, kdo tě vyprostí. To zvědět chci.
Prometheus. Když přejete si, nebudu se vzpírati
a všechno vypovím vám, po čem toužíte.
Dřív tobě, Io, bludnou pout tvou vyložím,
již vpis si v pamětlivé desky duše své.
Až překročíš ten průliv, pevnin hranici,
krok obrať ke žhoucímu slunce východu
i kráčeť přes šum mořských vln, až dostaneš

se do Kistheny ke Gorgonským rovinám,
kde staré dcery Forkyovy bytují.
Jsou tři, tvar mají labutí, zub jediný
a jedno oko společné; ni slunce zář
ni noční luna nikdy na ně neshlíží.
Jim blízko tři jsou okřídlené Gorgony,
jich sestry, s hadím vlasem, lidem protivné.
Kdo ze smrtných je shlédne, duši vydechne.
Jest hrozná stráž ta, o níž tobě vykládám.
Slyš o jiné též podívané strašlivé!
I ostrozobých, zuřivých se nohů střež,
psů Diových, a též se vojska jízdného
střež jednookých Arimaspů. Bytují
kol zlatonosných proudů řeky Plutona.
K těm ty se nebliž! Přijdeš v zemi dalekou,
kde černí lidé u slunečních pramenů
jsou sídlem, v kraji, kde je řeka Aithiops.
Jdi podél jejích břehů, až se dostaneš
k těm peřejům, kde vylévá z hor Byblových
proud sladké vody pitné svatá řeka Nil.
Ta povede tě v nilskou zemi trojhrannou,
kde sídlo teprv založiti daleké
jest tobě, Io, souzeno i potomkům.
Však zdá-li se ti temné cos a záhadné
snad z toho, ptej se znova, zvěd to zřetelně!
Mám více chvíle k tomu, než bych sobě přál.
Náčelnice sboru. Nuž, máš-li ještě z jejích zhoubných bludných cest
jí něco říci, čehos pominul neb co
snad zbývá, řekni! Paklis řekl vše, vděk nám
zas prokaž, jak si přeješ. Nezapoměls as.
Prometheus. Již celý průběh bludných cest svých slyšela.
By věděla však, že jsem planě nemluvil,
co vytrpěla, než sem přišla, vyložím
a pravdy slov svých toto jí dám svědectví.
Však množství jiných výkladů tu pomínu

a ke konci hned bludných cest tvých přikročím.

Když do krajiny molosské ses dostala
a k srázné hoře Dodonské, kde věštírna
i a sídlo Dia Thesprotskeho, kde ten div
je k víře nepodobný, duby prorocké,
jež věstily ti jasně a ne v záhadách,
že slavnou máš se stati chotí Diovou –
zda lichotí ti libá na to vzpomínka? –:
ty odtud střečkem štvána cestou pobřežní
ses dala k velké zátoce až Rheine
a od ní zpětným během hnána jsi až sem.
Ten mořský chobot pro vše doby budoucí
se zvátí bude, věz to dobře, Iónským
a lidem všem tvé pouti bude památkou.
Co pravím tuto, to jest tobě svědectvím,
že víc má mysl vidí než co patrno.
Co zbývá, vám i této řeknu společně,
zas do stop vkroče dřívějších svých výkladů.
Jest v dálném kraji země město Kanobos,
kde ústí Nil a kde jsou jeho náplavy.
Tam Zeus ti rozum navrátí, a milostně
se dotkna tebe rukou, zplodí potomka.
Ty černého pak Epafa tam porodíš,
jenž bude zván dle toho, jak jej zplodil Zeus,
jsa pán vší země, již Nil širý zvlažuje.
A páté jeho pokolení, padesát
to dívek, zpět se do Arga zas dostane.
Ty prchnou před pokrevným sňatkem s bratranci,
již, potřeštěni láskou, jako luňáci
ty holubice budou honit. Přijdou tam
a po sňatcích se hnátí budou záhubných;
však bůh jim nedopřeje užít lásky té.
Zem Pelasgů je ženskou vraždou uvítá,
a zahubí je bdělá v noci odvaha;
neb každá žena muže zbaví života,

meč stopic v krvi na dvou stranách broušený.
Kéž tak mé nepřátele Kypris postihne!
Však jednu z dívek kouzlo lásky omámí,
by nevráždila chotě, ale otupí
se její vůle. Zvolí jedno z obého:
než krvelačnou slouti raděj zbabělou.
Ta v Argu zrodí pokolení královské.
Slov mnoho třeba k zevrubnému výkladu.
A z toho rodu vzejde věru odvážný
a lukem slavný potomek, jenž trápení
mne toho sprostí. Takou věštbu zjevila
mi matka Themis, Titanovna pravěká.
Však jak a kterak, k tomu třeba mnoha slov,
a zviš-li o tom, zisk ti z toho nevzejde.
Io (stižena náhlou šíleností). Vpřed, vpřed, jen vpřed!
Zas tráví mě žár, zas třeští můj duch
a střechkuv opět mne pohání hrot,
jenž bez ohně kut.
Jak ze strachu buší mé srdce mi v hrud',
jak kolkolem divě se točí můj zrak!
Jak zběsilý dech mne šílenství ven
zas pudí z dráhy, jak plete se řeč!
Má zmatená slova jsou bezděčnou vlnou
mé strašlivé záhuby hříčkou.
(Odkvapí.)
Sbor.
Str. Moudrý byl, moudrý byl věru,
prvý kdož tu myšlenku uvážil v duchu,
svými pak ústy ji hlásal,
nejlepší že sňatek je ten, jenž stavu přiměřen.
Kdo chůd, ten nemá toužiti po sňatku s tím,
kdo je příliš na svoje bohatství hrd
ani kdo se vzácným rodem honosí.
Ant. Velebné Sudičky, ó kéž
nikdy, nikdy neuhlídáte, že družkou

stávám se Diova lože,
aniž se mi snoubencem staň
kdos z bohů nebeských!
Jáť trnu hrůzou loe panenství zříc,
lásky k muži pohřešující, již trud
blouznění zle stíhá, Herou seslaný.
Ep. Já nebojím se, po rovném
jen sňatku toužíc. Boží zrak
kéž nespatří mne, jemuž nelze prchnout!
Toť nesnadný a těžký boj,
jež nelze vést. Kde octla bych se, nevím.
Neboť nezřím, kterak bych
Diově prchla vůli.
Prometheus. Však ponížení, ač jest ducha zpupného,
se věru ještě dočká Zeus; neb uzavřít
se chystá sňatek, kterýž s vlády strhne jej
i s trůnu do záhuby. Tehdy vyplní
se věštba Krona, otce jeho, úplně,
jíž proklel ho, jsa z dlouhé vlády vyháněn.
A nikdo z bohů nemohl by vyjevit
mu jasně, kterak ušel by té pohromě,
jen já. Já vím to, vím i jak. Ted na trůně
necht' tedy sedí s důvěrou a v oblačný
hrom spoléhá a mává střelou ohnivou!
Neb to mu věru nepomůže nikterak,
by hrozným pádem neklesl a potupně.
Sám na sebe si zápasníka takého
teď chystá zázračného, v bojích vítěze.
Ten věru oheň najde blesku mocnější
a strašný rachot, mohutnější nežli hrom.
I mořský trojzub, kopí Poseidonovo,
to zlo, jež zemí chvěje, rovněž roztříští.
Pak pozná, až se sřítí v tuto pohromu,
jak rozdílno je panovat a otročit.
Náčelnice sboru. Tím, čeho sám si přeješ, hrozíš Diovi.

Prometheus. To pravím, co se stane a co také chci.
Náčelnice sboru. A třeba čekat, že kdo Diem povládne?
Prometheus. I těžší nad to snášet bude útrapy.
Náčelnice sboru. Což nehrozíš se metat slova taková?
Prometheus. Proč mám se bát? Mně zemřít není souzeno.
Náčelnice sboru. Však trýzeň na tě sešle, této trapnější.
Prometheus. Ať jedná jen tak! Všeho musím čekati.
Náčelnice sboru. Jsou moudří, kdož se Adrasteii klanějí.
Prometheus. Kloň, koň se, lichot' tomu, kdo má právě moc!
Já o nic méně nedbám nežli o Dia.
Necht' jedná, vládne krátký čas ten, jak si chce;
neb bohům panovati dlouho nebude.
Než věru Diova tu vidím běhouna
a sluhu toho panovníka nového.
Ten jistě přišel s novým jakýms poselstvím.
Hermes. Ty mudrci, ty velezpupný zpupníku,
jenž's proti bohům hřešil, čestné výhody
dav lidem, k tobě mluvím, ohně zloději!
Můj otec poroučí ti o sňatku, jímž má
být vlády zbaven, o němž chlubně hovoříš,
mu pověděti, a to nijak v hádankách,
než jasně všechno vyjev! Nechtěj způsobit
mi dvojí cestu, Prométhee! Vidíš přec,
že Zeus se nedá obměkčit i průtahy.
Prometheus. Tvá řeč je věru přísná, plná hrdosti,
jak služebníku bohů mluvit přísluší.
Jste noví vládci z nedávná a myslíte,
že hrad váš prost je pohrom. Což jsem neviděl,
jak dva již vládci z něho byli vyhnáni?
A třetí, jehož vyhnaného potupně
a záhy spatřím, to jest vládce nynější.
Snad myslíš, že těm novým bohům nahnati
chci strachu jen a hrůzy? Toho naprosto
jsem dalek. Ty však cestou, kterous přišel, zpět
zas spěchej' Nezvíš nic, nač ptáš se, ode mne.

Hermes. Však takovými také dříve smělostmi
ty sám jsi v přístavu se zakotvil těch béd.
Prometheus. S tvým otročením toto svoje neštěstí,
to dobře věz, bych věru nikdy nesměnu.
Hermes. Jest lépe, myslím, této skále otročit
než stát se věrným poslem otci Diovi.
Prometheus. Kdo výsměch trží, musí se tak vysmívat.
Hermes. Jsi hrd, jak zdá se, na ten stav svůj nynější.
Prometheus. Že hrd? Ó kéž bych takto hrdé uviděl
své nepřátele! K nim i tebe počítám.
Hermes. Což mne též viníš nějak ze své pohromy?
Prometheus. Bych zkrátka mluvil, nenávidím bohů všech,
již za přispění trýzní mě tak bezprávně.
Hermes. Z tvých zjevno slov, že šílíš těžkou chorobou.
Prometheus. Ač chorobou-li nenávidět nepřátel.
Hermes. Ty urputníkem byl bys, kdybys šťasten byl.
Prometheus. Ó žel!
Hermes. Ó žel! To slovo neznámo je Diovi.
Prometheus. Však všemu naučí ho prchající čas.
Hermes. Ty rozumně si vésti dosud neumíš.
Prometheus. Ba věru. Vždyť bych s tebou, sluhou, nemluvil.
Hermes. Nic, zdá se, z toho, co chce otec, neřekneš.
Prometheus. Tím z dluhu svého splatil bych mu ovšem vděk.
Hermes. Ty věru se mi jako chlapci vysmíváš.
Prometheus. Což nejsi jím, ba bláhovější nad chlapce,
když čekáš, že se čeho dovíš ode mne?
Neb není trýzně, není prostředku, jímž Zeus
by přiměti mě mohl, bych to zjevil dřív,
než uvolněna budou pouta potupná.
A proto nechať metá žhoucí plameny
a bělokřídlym sněhem nebo podzemským
necht' hřměním všecko převrátí a přemetá!
Neb z toho nic mne neoblomí, abych mu
snad oznámil, kým z vlády má být vypuzen.
Hermes. Nuž rozvaž, zdali taká řeč ti pomáhá!

Prometheus. To dávno již jsem rozvážil a rozmyslil.

Hermes. O odhodlej se, odhodlej se, bláhovče,
sud správně v této nynější své pohromě!

Prometheus. Jen obtěžuješ marně, jak bys kamenu
chtěl domlouvati. Nemysli, že Diovy
se vůle zhrozím, že kdy změkne mysl má
a prosit budu toho, k němuž nenávist
mám hroznou, ruce jako žena vzpínaje,
by pout mě těchto zbavil. Toho dalek jsem!

Hermes. Jak zdá se, plýtvat bych tu slovy nadarmo.

Tvé srdce prosbou neměkne a netaje,
než jako hřebec, zapražený po prvé,
se vzpínáš, hryzeš uzdu, střásáš otěže.

Jen malomocným vzpíráš se však uskokem;
neb smělost sama o sobě, když nedruží
se k ní též rozum, nemá síly nijaké.

I rozvaž, mým-li nepovolíš domlívám,
jak děsná bouře, jaké vlnobití běd
tě stihne neodvratně. Neboť nejprve
tu drsnou skálu otec hromem rozdrťí
a žárem blesku. V jejích troskách pochová
tvé tělo, pojme skalnaté tě náručí.

A dlouhou dobu přečkáš, než zas na světle
se octneš. Tu pak okřídlený, krvavý
pes Diův, orel, hltavě tvé veliké
ti tělo v cáry bude sápat celý den,
jak nepozvaný přilétaje hodovník,
a pást se bude na tvých játrech zčernalých.

A nečekej dřív konce toho trápení,
než bůh se najde nějaký, jenž přejal by
tvou trýzeň, jenž by do mrákovy podsvětní
chtěl sestoupit a v temnou propast Tartaru.

A proto si to rozvaž! Nejsouť smyšlená
to prázdná slova, než až příliš pravdivá.

Vždyť lháti neumějí ústa Diova,

než splní každé slovo. Ty se rozhlédni
a počínej si rozumně a nemysli,
že smělost jest kdy lepší zdravé rozvahy.
Náčelnice sboru. Nám zda se, že ne nevhod Hermes promluvil.
Ont' vyzývá tě zanechat smělosti
a po moudré se rozhlížeti rozvaze.
Nuž poslechni! Jeť hanbou chybit moudrému.
Prometheus. Co zvěstoval ten, to předobře vím.
Však není to hanba, když snáší kdo zlo,
jímž od soka svého je postižen sok!
A proto necht' blesku šleh klikatý Zeus
a dvoj břitký na mne jen metá, a vzduch
ať dunění hromu i divokých vztek
ať rozráží větrů a v základech svých
i kořenech bouří se otřásá zem!
Ať přívalem prudkým vln mořských hvězd
též nebeských dráhy jen rozmetá Zeus,
a s výše krutý necht' nutnosti vír
dle rozkazu jeho až v mráкотnou tmu
mne Tartara srazí! Však nikterak přec
tím nezpůsobí mé zkázy!
Hermes. Z úst pomatenců lze slyšeti jen
i záměry také i takovou řeč.
Zda nesvědčí slova ta honosná, duch
že jeho je zmaten? Zda mírní se snad
ta šílenost jeho? Však vy, v nichž on
cít lidskosti budí svým trápením, hned
se na rychlo dál z těch uchylte míst,
by zachvácen mdlobou snad nebyl váš duch,
řev hrozný až ozve se hromu.
Náčelnice sboru. Veď jinakou řeč a k tomu mě měj,
v čem poslechnout mohu! Však slov, jež z úst
jsi vypustil nyní, těch nelze mi snést.
Jak k špatnosti můžeš mě pobízet? Já
chci snášeti s ním, co vytrpět má.

Neb nenávist mít jsem zvykla si k těm,
kdo strůjci jsou zrad.

Tou pohrdám chorobou nejvíc.

Hermes. Nuž v paměti mějte tu předpověď mou

a na osud svůj, až stihne vás zlo,

si nenaříkejte a nercete, Zeus

že vrhl vás v trest, ježž nebylo lze

vám předvídat. Tím jste vinny jen vy!

Vy dobře to víte! Ne tajemně snad

a z nenadání v tu záhuby síť

se zapletete, ježž bez konce jest,

svou vlastní zaslepeností.

(Odkvapí.)

Prometheus. Však věru ne slovem, než skutkem již

se otřásla zem

a hlubokým duní již rachotem hrom.

Hle, klikatých blesků se ohniva zář

již po nebi kmitá a v kotoučích prach

se do výše nese a se všechněch stran

i všelikých větrů se pozvedá dech,

ježž pouštějí v prudký se navzájem boj,

a smíšeno spolu je moře i vzduch.

A takovou bouří, ježž vzbuzuje děs,

mne stíhá za trest, jak patrno, Zeus.

Ó velebná matko, ó nebe, kde zdroj

všem společný světla svou koná pout,

hle vizte, jak bezprávně trpím!

(Propadne se i se skalou, na níž je ukován, i se sborem, kterýž se kolem něho seskupil.)